

Språkstörning och pragmatiska svårigheter hos flerspråkiga barn

Eva-Kristina Salameh
med dr och leg logoped

Faktorer av betydelse för en flerspråkig utveckling

- Sociala faktorer
 - brist på jämnåriga kompetenta andraspråkstalare
- Språkliga faktorer
 - komplex språklig miljö

Flerspråkig utveckling

Börjar inte senare, går inte generellt långsammare

Språket en robust funktion

- Fonologi (språkljud), grammatik skilda system
- Lexikon
- Pragmatik
 - språklig socialisation

Boot-strapping

”Learning one language bootstraps the learning of a second one”; när barnet möter ett nytt språk har det redan kunskaper i ett språkligt system som det kan utnyttja för att underlätta inlärandet av det nya språket (Paradis 2010).

Barn som redan börjat utveckla ett språk, kan utnyttja sin tidigare kunskap om språkliga strukturer inklusive ordkunskap, när de möter ett nytt språk. Detta medför en snabbare utvecklingstakt än vid strikt isolerad inläring av två språk (Armon-Lotem 2010).

Språkstörning

- Barnets språkutveckling ligger signifikant efter utvecklingen inom andra områden som icke-verbal förmåga, motorisk och socio-emotionell förmåga
- Ett flerspråkigt barn med språkstörning måste uppvisa en störning i båda språken
- Nödvändigt att göra en bedömning även av modersmålet
- Tidig diagnos viktig – flerspråkighet orsakar ALDRIG en språkstörning

Pragmatisk förståelse och inferens

Nettelbladt & Salameh 2013

- Slutledning (inferens)
- Förstå information i grupp
- Välja och introducera ny och relevant information vid narrativer
- Bedöma vad den andra personen vet

Autismspektrumdiagnos

- Svårigheter med inferenser, ironi, skämt, ordspråk
- Ekolali
- Stereotyp användning av språket

Zaarah, 4;1 år, arabisktalande

Började på fsk vid 1 åå, inga avbrott. Mo upplever ofta att pat ej orkar lyssna på henne eller göra som hon blir tillsagd. Gillar inte leksaker, föredrar att pyssla med en i-phone.

Mest 1-ordssater på svenska och har också ett bristande ordförråd och nersatt språkförståelse, svårt att förstå instruktioner på fsk, och även hemma på arabiska. Leker en del på fsk, men fladdrar mellan olika kamrater.

Sammanlagt bedöms pat ha sådana språkliga svårigheter på svenska att placering på språkavdelning är aktuell

Den arabiska bedömningen visar att den grammatiska utvecklingen är något sen, vilket bekräftas av fadern. Övrig utveckling är ua, den lexikala bedömningen får avbrytas av tidsskäl när vi hunnit till och med uppgifterna på barn på 8 år.

Pat har alltså alla förutsättningar för att tillägna sig svenska sedan 1 åå, men så har inte skett.

ADHD

- Ouppmärksamhet
 - talrika ämnesbyten
- Hyperaktivitet
 - överdrivet talande
- Impulsivitet
 - svarar innan en fråga är avslutad
 - avbryter ofta
- Svag kontroll över associationer

En pojke med ADHD svarar på frågan

Where do you live?

There is a stupid kid who lives next door to me and his brother plays on this baseball team and they never win any games but the Cleveland Indians are really winning a lot of baseball games this year. My dad takes me to games and I love peanuts but I can't eat them because I have braces and they get stuck

(Heyer 1995:280)

Ayan 8;4 år somali

- Inrem av skolan. Fa har tolk efter >10 år. Pat började på muslimsk fsk vid 4 åå, verksamheten på svenska. Går i åk 1 nu, hög närvaro. 1/4. syskon 4, 3 och 1 år. Hemma talas i stort sett bara somali. Enl fa är somali starkast.
- Koncentrationssvårigheter. Pratar gärna i klassen men har svårt att göra sig förstådd, har mkt svårt att förklara och har inget sammanhang i sina utsagor. Har svårt att tillgodogöra sig undervisningen
- Räcker ofta upp handen, men vet inte vad hon ska svara. Enl skolan har hon ett bristande ordförråd på svenska. Bedöms ha nersatt språkförståelse, allra svårast är muntlig instruktion i grupp.
- Språkliga bedömningar på somali och svenska visar på en lite sen och ojämn språkutv. Ett neuroling test som görs på somali visar att hon bara klarar att upprepa 3 orelaterade ord, perserverar ibland, dvs upprepar ord som använts i tidigare uppgifter. Ordmobilisering också problem. När hon under 1,5 minuter skall räkna upp olika kläder blir det *byxor, tröja, shorts, lakan*. För olika sorters mat blir det bara *ris, makaroner, pasta, makaroner, kyckling*. Perserverar även här.

www.sprakenshus.se